

Vihreät De Gröna

Puoluekokous

19.–20.5.2012, Lappeenranta

Puoluekokousaloitteet ja päätökset

Puoluekokoukselle jätettiin kaikkiaan 10 aloitetta ja puoluehallitus teki yhden. Hallituksen aloitelausunto ja päätösesitys sekä puoluekokouksen päätös on kunkin aloitteen perässä.

Sisällysluettelo

Poliittiset aloitteet.....	2
1. Toisen, työelämässä olevan, vanhemman neuvolakäynneille osallistumisen helpottaminen.....	2
2. Lasten ei-lääketieteellisen ympärileikkaamisen kieltäminen.....	3
3. Sukupuolen korjaamista koskeva laki uudistettava.....	5
4. Reviirikorvaukset osaksi Vihreiden suurpetopoliitikkaa.....	9
5. Yhdistelmätutkinnot osaksi Vihreiden koulutuspolitiikkaa.....	10
6. Myönteinen kanta eutanasiaalainsäädäntöön	12
Järjestölliset aloitteet.....	13
7. Vihreille laadittava yhdenvertaisuussuunnitelma	13
8. Lisätään englannin ja muiden kielten käyttöä.....	14
9. Internet tehokkaampaan käyttöön.....	16
10. Jäsenten hyvinvointia edistettävä.....	17
11. Puoluekokouksen henkilövalintojen aikataulu.....	18

Poliittiset aloitteet

1. Toisen, työelämässä olevan, vanhemman neuvolakäynneille osallistumisen helpottaminen

Esittää Vihreä miesliike ry.

Lapsen toiselle vanhemmalle tulisi järjestää paremmat mahdollisuudet osallistua neljälle tärkeimmälle raskausajan neuvolakäynneille yhdessä odottavan äidin kanssa. Tässä neljäksi tärkeimmäksi neuvolakäynniksi on ajateltu ensimmäinen, tulevan raskauden ja perheen tilaa kartoittava ensimmäinen neuvolakäynti, ensimmäinen neuvolalääkärin käynti sekä molemmat tavanomaiseen raskauteen kuuluvat ultraäänitutkimukset.

Vihreän miesliikkeen mielestä tuleva vanhemmuus ja siihen valmistautuminen alkavat jo raskausaikana. Lisäksi erityisesti ultraäänitutkimukset ovat merkittäviä raskauden merkkipaaluja, joissa tuleva lapsi konkretisoituu. Ultraäänitutkimuksissa myös raskauteen liittyvät riskit usein konkretisoituvat. Olivat uutiset mitä tahansa, on molemmille vanhemmille annettava mahdollisuus kohdata ne yhdessä.

Kaikissa työsuhteissa töiden järjestäminen siten, että molemmat vanhemmat voisivat käydä näillä käynneillä yhdessä, on vaikeaa, tai miltei mahdotonta ainakin niin, että käynnistä ei koituisi ansionmenetystä. Joissakin työpaikoissa taas työnantaja antaa myös odottajan puolison osallistua työntekijän oman halun mukaisesti kaikille neuvolakäynneille.

Tämän mahdollistamiseen Vihreä miesliike tarjoaa muutamia erilaisia vaihtoehtoja. Ensimmäinen vaihtoehto on, että synnyttäjän puoliso saa näille neljälle neuvolakäynnille samanlaisen osallistumismahdollisuuden kuin odottaja itse, eli mahdollinen työajan menetys jäisi työnantajan tappioksi. Jos lasketaan, että jokaiseen käyntiin kuluisi kaksi tuntia, vastaisi tämä alle puolta prosenttia henkilön vuosittaisesta työtuntimäärästä.

Toinen vaihtoehto on, että työnantaja antaa tunnit palkattomana vapaana ja työntekijä hakee korvauksen jälkikäteen Kelalta. Tässä mallissa korvauksen ehtona voisi myös olla vanhemmuuden vahvistaminen, jos tulevat vanhemmat eivät ole keskenään avioliitossa.

Vihreä miesliike pyytää puoluehallitusta pohtimaan myös muita ratkaisuja toisen vanhemman neuvolakäyntien mahdollistamiseksi. On myös huomioitava, että kaikki vanhemmat eivät tätä mahdollisuutta, ainakaan täysimääräisenä, käyttäisi. Monet tulevat vanhemmat haluavat pitää tiedon raskaudesta alkuun vain itsellään ja järjestävät neuvolakäynnit, jos mahdollista, omalla ajallaan. Toisilla taas työajat ovat sellaiset, että neuvolakäynti tapahtuu joka tapauksessa omalla ajalla.

Puoluehallituksen lausunto:

Ehdotus molempien vanhempien osallistumisesta tärkeisiin neuvolakäynteihin ei ole sisällynyt puolueen ohjelmiin. Ajatus on kuitenkin hyvin linjassa Vihreiden tavoitteleman jaetumman vanhemmuuden kanssa. Kuten aloitteessakin todetaan, alkaa vanhemmuus jo raskausaikana.

Paras keino tavoitteen toteutumiseksi varmasti löytyy, jos ajatus molempien vanhempien osallistumisesta saa jalansijaa niin vanhempien keskuudessa kuin työpaikoilla.

Helpoin tie tavoitteen toteutumiseen on varmasti vapaaehtoisuus. Työnantajien kokema työtuntien menetys on niin rajattua, että voisi kuvitella aika monen työnantajan sallivan osallistumisen

muutamalle neuvolakäynnille jos yleinen ilmapiiri muuttuu enemmän molempien vanhempien vanhemmuutta tukevaksi.

Ilmapiiri tai lainsäädäntö ei kuitenkaan muutu itsestään. Siksi puoluehallitus kannustaa eduskuntaryhmää ja kaikkia ay-liikkeessä toimivia vihreitä edistämään asiaa aloitteellisesti.

Päätösesitys: Puoluekokous suhtautuu aloitteeseen myönteisesti ja kannustaa eduskuntaryhmää ja kaikkia ay-liikkeessä toimivia vihreitä edistämään asiaa aloitteellisesti.

Päätös: Esityksen mukaan.

2. Lasten ei-lääketieteellisen ympärileikkaamisen kieltäminen

Esittää: Vihreä miesliike ry.

Vihreä liitto esittää kannanottonaan, että lasten ympärileikkaaminen ei-lääketieteellisistä syistä tulee kieltää. Liitto myös kehottaa kansanedustajiaan toimimaan tämän tavoitteen hyväksi.

Perustelut:

Pojan ympärileikkaaminen on pahoinpitelyn tunnusmerkit täyttävä teko, jossa pojalta poistetaan siittimen tuntoherkimmät alueet ja lisäksi vaurioitetaan sukupuolielimen toimintamekanismia. Toimenpidettä vastustavat mm. Lääkäriliitto, Lastensuojelun keskusliitto ja 80 % suomalaisista (8 % sallisi). Helmikuussa Ruotsinkin lastenlääkäriliitto vaati kriminalisointia.

Jo aiemmin Yleissopimuksessa ihmisoikeuksien ja ihmisarvon suojaamiseksi biologian ja lääketieteen alalla on määritelty pykälässä 20, ettei ihmiseltä saa poistaa kudosta ilman henkilön omaa suostumusta. Tämä pykälä suojaa tai sen tulisi suojata myös poikia esinahan poistolta tilanteissa, joissa poistosta ei ole välitöntä lääketieteellistä hyötyä.

Vastasyntyneiden on todettu kokevan ympärileikkauksen aikana suurta kipua, kauhua ja turvattomuutta sekä saavan post-traumaattisia häiriöitä, toisinaan myös vaarallisia, jopa kuolettavia komplikaatioita. Tanskan kansanterveyslaitoksen tuoreessa tutkimuksessa ympärileikkauksen on todettu moninkertaistavan miesten kokemat jatkuvat organisvaikeudet. Saman tutkimuksen mukaan ympärileikkattujen naiskumppaneilla on ympärileikkaamattomien monta kertaa useammin yhdyntäkipuja ja orgasmivaikeuksia. Esinahka on tärkeä myös sukupuolenkorjausleikkauksessa.

Ympärileikkaus on lapsen kohdistuvaa fyysistä väkivaltaa, paljon pahempaa kuin tukistus tai luunappi, ja se aiheuttaa peruuttamattomia vaurioita. Aikuisella on oikeus päättää omaan kehoonsa kohdistuvasta peruuttamattomasta amputaatiosta. Tätä oikeutta ei saa keneltäkään lapsena riistää uskonnon, kulttuurin, perinteen tai masturbaation ehkäisemisen nimissä. Uskonnonvapaus ei sisällä oikeutta pahoinpidellä muita ihmisiä.

Lisätietoja aiheesta: <http://www.vihreamiesliike.fi/?p=179>

Puoluehallituksen lausunto:

Vihreä miesliike esittää ei-lääketieteellisistä syistä tehtävän poikien ympärileikkauksen kieltämistä.

Muslimi- ja juutalaisperheissä tehdään vuosittain Suomessa ympärileikkaus ilman lääketieteellistä syytä arviolta 200 pojalle. Poikien ympärileikkaus muodostaa ristiriidan kahden perusoikeuden

välille, vanhempien oikeuden harjoittaa uskontoa ja lapsen oikeuden ruumiilliseen koskemattomuuteen.

Poikien ympärileikkauksesta ei ole lainsäädäntöä. Ympärileikkauksen teettämisestä nostettuja pahoinpitelysyytteitä käsitellessään korkein oikeus on todennut, että poikien ympärileikkaus on sallittu uskonnollisista syistä tehtynä edellyttäen, että se tehdään turvallisissa olosuhteissa. Lainsäädännön tarvetta on käsitelty sosiaali- ja terveysministeriössä ja maahanmuuttopoliittisessa ministerityöryhmässä.

Puoluehallitus toteaa, ettei poikien ympärileikkauksesta ei ole terveydellistä hyötyä pojille. Poikkeuksena ovat lääketieteelliset syyt jotka toteaa lääkäri. Komplikaatioiden mahdollisuudet ovat sen sijaan merkittäviä. Merkittävä eettinen ristiriita syntyy tilanteissa, jossa lapsi ei ikänsä puolesta voi antaa suostumusta toimenpiteen suorittamiseen. Nuorimmat leikatuista vastasyntyneitä ovat vain hieman yli viikon ikäisiä.

Poikien ympärileikkauksen kieltäminen laissa olisi poikkeuksellista, sillä poikien ympärileikkauksia ei ole kielletty vielä missään maassa. Ympärileikkausten kieltämisen riskinä on, että poikia vietäisiin ulkomaille leikattaviksi ja että leikkauksia tehtäisiin epäasianmukaisissa ja epähygieenisissä oloissa. Ympärileikkaukset tulee tehdä valvotuissa olosuhteissa, joissa on huolehdittu toimenpiteeseen riittävästä lääketieteellisestä asiantuntemuksesta, hygieniatasosta ja kivunlievityksestä.

Näiden riskien välttäminen on tärkeä syy sille, ettei ympärileikkausta ole kielletty. Puoluehallitus kuitenkin pitää hyvänä tavoitteena sitä, että uskonnollisista syistä tehdyt ympärileikkaukset saataisiin loppumaan. Siksi terveydenhuoltohenkilöstö tulisi ohjeistaa kertomaan ympärileikkausta pojalleen suunnitteleville vanhemmille ympärileikkauksen riskeistä ja haitoista. Jokaisessa äitiys- ja lastenneuvolassa tulee olla riittävä tietotaito ympärileikkaukseen liittyvien riskien ja eettisten ristiriitojen läpikäymiseksi yhdessä lapsen vanhempien kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriön tulisi laatia asiasta ohjeistus.

Myös maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa tulee kertoa ympärileikkauksen haitoista. Vanhempia tulee kannustaa jättämään leikkaus odottamaan lapsen oman harkintakyvyn kehittymistä.

Mikäli tällaiset toimenpiteet eivät riitä olennaisesti vähentämään ympärileikkauksia sen mahdollinen kieltäminen tulee ottaa uudelleen käsittelemään. Tuolloin asiaa tulee tutkia tarkemmin siitä näkökulmasta millaisia seuraamuksia mahdollisesta kieltämisestä ja sitä kautta kriminalisoinnista voisi seurata erityisesti lapsen hyvinvoinnin kannalta ja millaisia rangaistuksia tällaisesta olisi soveliasta langettaa.

Puoluehallitus kannattaa oikeusministeri Henrikssonin huhtikuussa 2012 tekemää esitystä siitä, että sosiaali- ja terveysministeriö laatii ohjeet siitä, kuka on oikeutettu suorittamaan poikien ympärileikkaustoimenpide ja millaissa olosuhteissa tämä on hoidettava. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö laatii ohjeet neuvolahenkilökunnalle.

Puoluehallitus kannattaa ajatusta poikien ympärileikkausten vähentämisen takana, mutta katsoo että ennen kuin neuvoloissa ja maahanmuuttopalveluissa on kattavasti alettu tiedottaa ja neuvoa poikien ympärileikkauksen riskeistä, ja ennen kuin tällaisen toiminnan tuloksellisuutta on pystytty mittaamaan ei puoluehallituksen mielestä ole syytä suoralta kädeltä kieltää ympärileikkausta Suomessa.

Päätösesitys: Puoluekokous kannattaa edellä mainittuja toimia, joilla poikien ei-lääketieteelliset

ympärileikkaukset saadaan määrätietoisesti vähenemään.

Päätös: Puoluekokous kannattaa määrätietoisia toimia, joilla poikien ei-lääketieteelliset ympärileikkaukset saadaan vähenemään ja tulevaisuudessa loppumaan. Puoluekokous kannustaa eduskuntaryhmää ja puoluehallitusta aloitteellisuuteen, jotta neuvola- ja terveydenhuoltohenkilöstö sekä maahanmuuttajapalvelut neuvovat ja tiedottavat aktiivisesti vanhempia ympärileikkauksen riskeistä ja haitoista ja kannustavat vanhempia jättämään leikkaus odottamaan lapsen täysi-ikäisyyttä. STM:n tulee laatia asiaa koskeva kattava ohjeistus. Jos nämä toimet eivät saa ympärileikkauksia loppumaan, on kriminalisointia harkittava.

3. Sukupuolen korjaamista koskeva laki uudistettava

Esittää: Tero Kankaanperä, Elisa Suonmaa, Anna Moring, Aija Salo, Janne Hakkarainen, Raimo Tuomainen ja Kim Tamio

Pakkosterilisaatiot ovat häpeällinen osa ihmisen historiaa. Niitä on käytetty enemmistövallan välineinä ei-toivottavina pidettyjä vähemmistöjä – tai joskus jopa enemmistöjä – vastaan. Pakkosterilisaatioilla on pyritty hävittämään etnisiä, rodullisia ja seksuaalisia vähemmistöjä sekä sairaita ja vammaisia henkilöitä. Niiden kautta lääketiede on valjastettu palvelemaan väkivaltaista lajin puhtauden vaalimista pöyristyttävien teoin. Valitettavasti pakkosterilisaatiot eivät kuitenkaan vielä ole vain historiaa Suomessa. Transsukupuoliset pakotetaan edelleen lisääntymiskyvyttömyyteen ehtona heille kriittiselle identiteetin juridiselle vahvistamiselle ja hoidolle. Sukupuolivähemmistöt kuuluvat viimeisiin ihmisoikeudettomiin moralismin uhreihin ja heitä koskeva lainsäädäntö on häpeätahra Suomelle.

Transsukupuolisuudessa on kyse sukupuolen kokemisesta: transsukupuolinen henkilö kokee, että hänen kehonsa ilmaisee hänen sukupuolikokemustaan väärin. Hänellä on siis vahva ristiriita sisäisen sukupuolikokemuksensa ja ruumiillisten sukupuolipiirteidensä, väestörekisteritietoihin merkityn juridisen sukupuolen sekä kulttuuristen sukupuoliodotusten välillä.

Sukupuoliristiriita on mahdollista ratkaista mm. lääketieteen avulla sukupuolen korjaushoidolla. Kaikki sukupuolen korjaukseen hakeutuvat eivät kuitenkaan tarvitsisi lääketieteellisiä toimenpiteitä, vaan juridisen sukupuolen korjaaminen väestötietoihin riittäisi. Ristiriita juridisen sukupuolen ja ihmisen ulkoisen olemuksen tai koetun sukupuolen välillä voi johtaa moniin kiusallisiin ja syrjiviin tilanteisiin. Esimerkiksi Suomessa katsotaan henkilön sukupuoli väestötietojen mukaan ja ulkoisesti naisen näköinen, mutta väestörekisterissä vielä mieheksi luokiteltu henkilö, voi joutua asepalvelukseen tai kertausharjoitukseen miesten pariin, tai rikoksen tehnyt transnainen saatetaan sijoittaa miesvankilaan, jos hän on juridiselta sukupuoleltaan yhä mies.

Suomessa sukupuolen korjausta säätelevät laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta (2002/563)¹ ja sen perusteella annettu STM:n asetus sukupuolen muuttamiseen tähtäävän tutkimuksen ja hoidon järjestämisestä sekä lääketieteellisestä selvityksestä transseksuaalin sukupuolen vahvistamista varten. Lain ja asetuksen nimissä esiintyy vanhahtava, loukkaava ja harhaanjohtava 'transseksuaali', joka on virheellinen käänös ja anglismi - oikea termi on transsukupuolinen henkilö.

Nykyisessä laissa sukupuolen vahvistamisen edellytyksinä ovat lääketieteellinen selvitys siitä, että henkilö kokee pysyvästi kuuluvansa vastakkaiseen sukupuoleen ja elää tämän mukaisessa sukupuoliroolissa, lisäksi vaaditaan steriliteettiä tai lisääntymiskyvyttömyyttä muusta syystä sekä täysi-ikäisyyttä Suomen kansalaisuutta tai asuinpaikkaa Suomessa sekä naimattomuutta tai puolison

¹<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020563>

suostumusta parisuhdemuodon muutokseen avioliitosta rekisteröidyksi parisuhteeksi tai päinvastoin.

Transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa (2002/563, 1§ 1 momentin 1 kohta) siis edellytetään, että henkilö on lisääntymiskyvytön, ennen kuin hänet voidaan vahvistaa kuuluvaksi vastakkaiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmään alun perin merkitty. Tälle steriliteettipakolle ei ole lääketieteellistä perustetta, vaan se perustuu ennakkoluuloihin ja tietämättömyyteen. Ensimmäisessä translakiversiossa haluttiin, ettei sukupuoltaan korjaavalla saisi olla aikaisempia lapsia, jos niitä olisi ollut, henkilön ei olisi päässyt tutkimukseen tai korjaushoitoihin. Nykyiseen translakiin tullutta lisääntymiskyvyttömyyspakkoa perusteltiin sillä, että mies ei voisi synnyttää eikä nainen siittää. Kuitenkin tällä hetkellä Suomen väestötiedoissa on lapsia, joiden isä on nainen tai äiti mies. Tätä ns. translain lisääntymiskyvyttömyysvaatimusta on lisäksi laajennettu käytännössä mielivaltaisesti niin, ettei hormonihoiton aloittava henkilö pysty tallentamaan julkisessa sairaalassa sukusolujaan, kuten muut potilasryhmät voivat ja heille sitä mahdollisuutta aktiivisesti tarjotaan, joten he joutuvat myöhemmin toisen puolison hedelmöityshoidossa turvautumaan lahjoitettuihin siittiöihin. Translain lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksen takia on saatettu myös tehdä oletuksia, ettei taustaltaan transsukupuolinen ihminen edes sopisi lapsen vanhemmaksi.

Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun suositusten² mukaan lisääntymiskyvyttömyysvaatimus ja naimattomuusvaatimus sukupuolen vahvistamisen edellytyksenä ovat ihmisoikeuksien vastaisia. Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen³ mukaan sukupuolen vahvistamisen ehtoja, kuten lisääntymiskyvyttömyysvaatimusta, pitää tarkastella ihmisoikeusnäkökulmasta. Yogyakartan periaatteiden⁴ mukaan oikeus tunnustamiseen lain edessä merkitsee sukupuolivähemmistöön kuuluvien henkilöiden kohdalla oikeutta tulla tunnustetuksi lain edessä omaksi kokemassaan sukupuoleessa, ja mitään virallista asemaa, kuten avioliittoa tai vanhemmuutta, ei saa käyttää estämään henkilön sukupuoli-identiteetin juridista tunnustamista. Useissa Euroopan maissa, kuten Portugalissa ja Saksassa, on jo luovuttu lainsäädännössä tai oikeuskäytännössä sukupuoltaan korjaavan lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksesta.

Myös Suomen tasa-arvovaltuutettu on useita kertoja todennut lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksen rikkovan ihmisoikeuksia: transsukupuolisten henkilöiden oikeus tasa-arvoon, ruumiilliseen koskemattomuuteen sekä yksityis- ja perhe-elämään eivät toteudu Suomessa⁵. Tasa-arvovaltuutettu ehdotti lakimuutosta otettavaksi hankkeeksi Suomen kansalliseen ihmisoikeuspoliittiseen toimintaohjelmaan, mikä ei kuitenkaan toteutunut.

Pakkosterilisaatio on ihmisoikeusloukkaus. Lain tulisi turvata jokaisen kansalaisen elämä yhteiskunnan tasavertaisena jäsenenä. Lakiin kirjattu lisääntymiskyvyttömyysvaatimus on loukkaava myös olemassa oleville transsukupuolisten ihmisten perheille viestittäessään, ettei perheen lasten olisi pitänyt syntyä. Perhelainsäädäntökeskusteluissa usein korkealle nostettuun lapsen etuun ei kuulu kokemus ei-toivottavuudesta valtion silmissä.

2 http://www.coe.int/t/Commissioner/Source/LGBT/LGBTStudy2011_en.pdf

3 ”Recommendation CM/Rec(2010)5 of the Committee of Ministers to member states on measures to combat discrimination on grounds of sexual orientation or gender identity”, suosituksen kohta 20: ”Prior requirements, including changes of a physical nature, for legal recognition of a gender reassignment, should be regularly reviewed in order to remove abusive requirements.”

4 http://www.finnqueer.net/juttu.cgi?s=312_5_1 (Yogyakartan periaatteiden epävirallinen suomennos) Yogyakartan periaatteet ovat ”selitysosa” ihmisoikeuksille seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen näkökulmasta. Ne eivät laajenna ihmisoikeuksia vaan asettavat ne kontekstiin ja avaavat niiden soveltamista tässä kontekstissa.

5 <http://www.tasa-arvo.fi/nyt/tiedotteet/tiedote/view/1572581>

Suomessa on transsukupuolisia vanhempia. Useimmat perheelliset transsukupuoliset ovat perustaneet perheen jo ennen sukupuolen korjausta. Nykyään ihmiset hakeutuvat korjaamaan sukupuoltaan entistä nuorempina, jolloin heillä ei vielä ole omia lapsia. Myös näillä nuorilla transsukupuolisilla tulee olla mahdollisuus perheen perustamiseen. Lapsettomuus voi olla yhtä kipeä asia transsukupuoliselle kuin kenelle tahansa muulle ihmiselle.

Transvanhemmat rakastavat ja hoivaavat lapsiaan kuten muutkin vanhemmat, ja heidän lapsensa rakastavat omia vanhempiaan kuten muutkin lapset. Transsukupuolinen on lapselleen yhtä hyvä tai yhtä puutteellinen vanhempi kuin ei-transsukupuolinen henkilö. Myös transsukupuolinen voi olla hyvä roolimalli lapselle. Läheisten aikuisten sukupuoli ei määrää sitä, millaiseksi lapsi kasvaa; lapsen sukupuoli nousee lapsesta itsestään. Transsukupuolisten hoidosta saadun kokemuksen perusteella tiedämme, ettei mikään määrä kasvatusta tai terapiaa muuta henkilön käsitystä sukupuolestaan.

Myös sukupuolen korjauksen hoitoketjussa on ongelmia. Vaikka asetus turvaa sukupuoli-identiteetin tutkimuksiin pääsyn iästä riippumatta, tosiasiaa alaikäisten on ollut vaikea saada perusterveydenhuollosta lähetettä sukupuoli-identiteetin tutkimuksiin erikoistuneisiin yksiköihin HYKS:aan ja TAYS:aan.

Sukupuolen korjaukseen liittyviä eri viranomaisten käytäntöjä tulee tarkastella kokonaisuudessaan ja niiden tarkastamista varten tulee asettaa laaja työryhmä selvittämään olemassa olevia käytäntöjä ja ongelmia. Mm. sukupuolen korjaukseen liittyvien hormonihoidojen korvattavuuden määräytymisessä on epä johdonmukaisuutta, ja ihmiset joutuvat ottamaan suuriakin taloudellisia riskejä tästä johtuen.

Kela on vaatinut henkilötunnuksen muutosta ennen erityiskorvausoikeutta. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta on useita kertoja muuttanut Kelan päätöksen hakijan eduksi diagnoosin ja tosiasiallisen lääkevalmisteen käytön perusteella, koska henkilötunnuksen muutosvaatimus ei ole lääketieteellinen peruste.

Valmistajat eivät ole hakeneet hormonien käyttöindikaatioihin sukupuolen korjaushoitoja lähinnä siksi, että tieteellisen tutkimusnäytön saaminen on vaikeaa ja kallista. Tästä syystä joissakin vakuutuspiireissä Kela on antanut apteekkeille ohjeen, ettei peruskorvaustakaan voida antaa suorakorvausoikeudella ja monet potilaat ovat joutuneet kuukausittain hakemaan peruskorvauksen hakemalla sen jälkikäteen Kelan paikallistoimistosta. Peruskorvaus on kuitenkin heille jälkikäteen myönnetty. Vakuutuspiiri ei kuitenkaan ole tällöin muuttanut ohjettaan peruskorvattavuuden saamisesta jo apteekissa asioidessa, kuten on käytäntönä muissa sairauksissa. Tämä on aiheuttanut etenkin opintotuella, sosiaali- tai työttömyysturvalla eläville henkilöille taloudellisia vaikeuksia, koska hoidossa alusta alkaen käytettävät valmisteet ovat ilman sairausvakuutuskorvausta huomattavan kalliita.

Edelleen sukupuolenkorjausprosessissa olevilla on ollut vaikeuksia saada Kelan korvauksia sairausloman ajalta tai niistä kirurgisista toimenpiteistä joita on käytännön syiden vuoksi jouduttu osittain suorittamaan yksityisellä puolella.

Opetusministeriön antamasta ohjeesta huolimatta sukupuolensa korjanneiden on ollut vaikeuksia saada uusittua vanhoja työ –ja opiskelutodistuksiaan uusien henkilötietojensa mukaisiksi. Vanhojen tutkinto –ja työtodistusten käyttäminen voi vaarantaa sukupuolensa korjanneen etuja ja on joka tapauksessa hankalaa. Tasa-arvovaltuutettu ja työsuojeluviranomaiset suosittelevat, että työnantajat antavat sukupuolensa korjanneille henkilöille uudet työtodistukset heidän uusilla henkilötiedoillaan. Työnantaja voi tarvittaessa varmistaa henkilötiedot esimerkiksi virkatodistuksella. Eri oppilaitokset ovat joissakin tapauksissa kieltäytyneet antamasta uutta tutkintotodistusta uusilla henkilötiedoilla,

siksi, että kyseessä on vain suositus.

Ihmisten yhdenvertaisuus ja perusoikeudet eivät toteudu sukupuolivähemmistöjen kohdalla sukupuoli-identiteetin tutkimuksissa ja hoidossa, sosiaalivakuutusasioissa sekä sukupuolen vahvistamisessa. Nykyinen lainsäädäntömme on ristiriidassa ihmisoikeuksien kanssa ja siten vakavimmalla tavalla kelvoton. Koko sitä normien ja käytäntöjen ketjua jolla kohtelemme sukupuolivähemmistöihin kuuluvia on arvioitava uudelleen, sekä ihmisoikeuslähtöisesti että tarkoituksenmukaisuutta tavoitellen. Ongelmien pelkistäminen lääketieteellis-juridisiksi on osa ongelmaa. Tämä edellyttää muutosten huolellista valmistelua työryhmässä jossa vahva ihmisoikeus- ja yhdenvertaisuusosaaminen yhdistyvät asianosaisten näkökulmaan.

Aloitteentekijät esittävät, että Vihreät vaatii kokonaisuudistusta sukupuolen vahvistamista sekä sukupuoli-identiteetin tutkimusta ja hoitojen järjestämistä koskevaan lainsäädäntöön, niiden nojalla annettuihin ohjeisiin, määräyksiin, suosituksiin ja käytäntöihin. Erityisesti lainsäädännöstä on poistettava ihmisoikeuksia loukkaavat vaatimukset.

Puoluehallituksen lausunto:

Aloitteen allekirjoittajat esittävät, että Vihreät vaatii kokonaisuudistusta sukupuolen vahvistamista sekä sukupuoli-identiteetin tutkimusta ja hoitojen järjestämistä koskevaan lainsäädäntöön sekä niiden nojalla annettuihin ohjeisiin, määräyksiin, suosituksiin ja käytäntöihin.

Puoluehallitus toteaa, että aloite on puolueen olemassa olevien kantojen mukainen ja sitoutuu edistämään aloitteen tavoitteita.

Sukupuolen korjausta säätelee laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta ja sen perusteella annettu STM:n asetus sukupuolen muuttamiseen tähtäävän tutkimuksen ja hoidon järjestämisestä sekä lääketieteellisestä selvityksestä transseksuaalin sukupuolen vahvistamista varten. Lainsäädäntö on monilta osin vanhentunutta ja sisältää monia tasa-arvon kannalta ongelmallisia ja sukupuolivähemmistöjen ihmisoikeuksia rikkovia kohtia. Kuvaavaa on, että jo lain nimessä käytetään harhaanjohtavaa ja vanhentunutta transseksuaali-termiä.

Vihreät ajoivat hallitusneuvotteluissa transsukupuolisia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistusta. Erityisesti nostimme esille nykyisen lainsäädännön ihmisoikeuksien kannalta ongelmallisimpia kohtia, kuten edellytyksen lisääntymiskyvyttömyydestä.

Hallitusneuvotteluosapuolista erityisesti Kristillisdemokraatit vastusti asiaa. Vaikka asiaa ei paljolti tästä syystä saatu kirjattua hallitusohjelmaan, vihreät pitävät asiaa esillä koko hallituskauden ajan niin hallituksessa kuin eduskunnassakin.

On kuitenkin mahdollista, että transsukupuolisia koskevaan lainsäädäntöön saadaan parannusta jo tällä hallituskaudella kristillisdemokraattien vastustuksesta huolimatta. Hallitus sitoutuu mm. tasa-arvo-ohjelmassaan edistämään myös sukupuolivähemmistöjen oikeuksia. Translainsäädännön uudistus olisi sillä saralla tärkein ja kiireellisin askel. Myös lisääntynyt asiallinen keskustelu aiheesta ja muiden maiden lainsäädännölliset toimet lisäävät Suomen painetta translainsäädännön muuttamiseen ihmisoikeuksien kannalta kestäväksi.

Päätösesitys: Puoluekokous toteaa, että aloite on puolueen olemassa olevien kantojen mukainen ja kehottaa edistämään aloitteen tavoitteita.

Päätös: Esityksen mukaan.

4. Reviirikorvaukset osaksi Vihreiden suurpetopoliittikkaa

Esittää: Lapin Vihreät ry.

Suurpetojen salakaadot ovat iso ongelma poronhoitoalueilla. Ongelmalla on kuitenkin myös toinen puoli: vasakuolemien korkea määrä. Poronhoidon ja suurpetojen suojelun yhteensovittaminen on ristiriitatilanne, johon täytyy löytää rakentava ratkaisu. Lapin Vihreät esittää vastaukseksi reviirikorvausjärjestelmää.

Toimiva esimerkki reviirikorvausjärjestelmästä löytyy Ruotsista. Mallia on sovellettu tuloksettaasti myös Suomessa maakotkien kohdalla. Naapurimaan esimerkin mukaisesti Lapin Vihreät esittää, että

1. Jokaisen paliskunnan alueelle määriteltäisiin sopiva suurpetokanta.
2. Paliskunnalle maksetaan reviirikorvaus niin kauan kuin petokanta säilyy sovitulla tasolla.
3. Jos alueen petokanta pienenee, otetaan korvaus yhdeksi vuodeksi pois ja vastaisuudessa maksetaan pienempänä.
4. Mikäli petokanta kasvaa, siitä palkitaan korotetulla korvauksella.
5. Erillisiä petokorvauksia ei makseta.

Poronhoito on merkittävä elinkeino alueella, jossa työtä tarjoavat tahot ovat vähissä. Se on tärkeä elinkeino myös siksi, että se on yksi niistä alueen harvoista työllistäjistä, joka lähtökohtaisesti toimii sopusoinnussa ympäristön kanssa. Ilman poronhoitoa metsä- ja kaivosteollisuuden ote maiden hallinnasta Lapissa tiukkenisi entisestään.

Pelko poronhoidon katoamisesta on täysin aiheellinen, sillä suuri vasahävikki tekee elinkeinosta väistämättä kannattamattoman. Tämän hetkisen järjestelmän mukaan korvauksia maksetaan ainoastaan niistä poroista, joiden jäännökset löydetään. Tämä tarkoittaa noin 10-20% kokonaishävikistä.

Petojen niin luvanvaraiset kuin laittomatkaan kaadot eivät tule loppumaan pakkokeinoin, mikäli saman aikaisesti ihmisten toimeentuloa ei turvata. Poromiehet eivät ole ainoita petojen metsästäjiä, mutta he ovat avainasemassa petojen suojelun tulevaisuuden turvaamisessa. Reviirikorvausten myötä poronhoitajien olisi jopa kannattavaa suojella suurpetoja. Alueelle merkittävän elinkeinon säilyminen olisi turvattu ja myös suurpetojen asema Lapissa paranisi.

Poronhoidon säilyttäminen ei ole tärkeää ainoastaan työllisyyden vuoksi. Se on olennainen osa saamelaisten historiaa, kulttuuria ja nykyistä arkipäivää. Perinteiset elinkeinot ovat edellytys saamelaiskulttuurin jatkuvuudelle, sillä perimätieto ja tapakulttuuri ovat sidoksissa elinkeinojen ympärille kietoutuneisiin elämäntapoihin ja ympäristöön. Kansainvälisen työjärjestö ILO:n sopimuksen numero 169 mukaan “käsityöammatit, maaseudun ja pienyhteisöjen teollisuus sekä luontaistalous ja perinteiset metsästy-, kalastus-, ansastus- ja keräilyelinkeinot tulee tunnustaa tärkeiksi tekijöiksi näiden kansojen kulttuurien tukemisessa ja niiden taloudellisessa riippumattomuudessa ja kehityksessä. Hallitusten on yhteistyössä kansojen kanssa ja aina kun se on mielekästä varmistettava, että näitä toimintoja vahvistetaan ja edistetään (ILO 169 –sopimus 23. artikla)”.

Ruotsin mallin mukainen reviirikorvausjärjestelmä mahdollistaisi suurpetokantojen turvaamisen ja salakaatojen lopettamisen poronhoitoalueella ilman, että saamelaiskulttuurille ja alueen asukkaille elintärkeän elinkeinon harjoittaminen vaarantuisi. Lapin Vihreät esittää, että reviirikorvausjärjestelmä otettaisiin osaksi puolueen yleistä linjaa ja suurpetopoliittikkaa.

Puoluehallituksen lausunto:

Puoluehallitus pitää reviiikorvausjärjestelmää selvittämisen arvoisena, vaikka ehdotettuun malliin liittyy joitakin ongelmia. Ensinnäkin tarkan suurpetokannan määrittäminen tietylle alueelle voi olla hankalaa, koska joidenkin suurpetojen reviiirit ovat niin laajat. Toisekseen suurpetojen kantaa tulee jatkossakin arvioida ja hoitoa suunnitella valtakunnallisesti, jotta lajien kannoille on mahdollista turvata suotuisan suojelun taso. Poroahoitoalueet tulee huomioida erikseen kuten nykyäänkin.

Vaikka lajien hoitosuunnitelmat tehdäänkin valtakunnallisesti, olisi sekä poroelinkeidon että suurpetojen suojelun kannalta hyödyllistä, jos paliskuntien alueilla elävien suurpetojen määrää voitaisiin ennakoita nykyistä paremmin.

Jos korvausjärjestelmää päädytään kehittämään nykyisen mallin pohjalta, on yksi varteenotettava vaihtoehto maksaa korvauksia laskennallisista menetyksistä todistettujen menetysten sijaan. Tämä vähentäisi aikaa, jonka poromiehet joutuvat käyttämään kadonneiden porojen etsimiseen ja aineiston keräämiseen.

Sekä nykyisen mallin kehittäminen että reviiripohjainen korvausjärjestelmä vaatisivat lisäresursseja.

Kuten aloitteessa todetaan, poroelinkeidon ja suurpetojen suojelun yhteensovittaminen vaativat tarkkaa kokonaisarviota, joka ollaan toteuttamassa hallitusohjelman pohjalta suurpetopoliittikan arviointina tällä hallituskaudella.

Päätösesitys: Puoluekokous kannattaa reviiikorvausjärjestelmän selvittämistä myös Suomen oloissa ja edellyttää, että puoluehallitus ja eduskuntaryhmä edistävät tätä tavoitetta.

Päätös: Esityksen mukaan.

5. Yhdistelmätutkinnot osaksi Vihreiden koulutuspolitiikkaa

Esittää: Lapin Vihreät ry.

Lapin Vihreät esittävät, että Vihreät uudistavat koulutuspoliittisen ohjelmansa ja lisäävät yhdistelmätutkinnot eli ns. ammattilukiot selkeäksi osaksi sekä ohjelmaa että Vihreiden tavoitteita koulutuspolitiikassa.

Toisen asteen opinnot eivät ole enää vain kahden kauppa, jossa nuoret valitsevat päivälukion ja ammattikoulun väliltä. Yhdistelmätutkintoja on ollut tarjolla erilaisina variaatioina jo useita vuosia, mutta niiden asema koulutuspolitiikassa on ollut riittämätön. Lapin Vihreät ovat vahvasti sitä mieltä, että yhdistelmätutkinnot kuuluvat ajanmukaiseen koulutuspolitiikkaan, mutta ovat ennen kaikkea merkittävä osa toisen asteen koulutusvaihtoehtoja tulevaisuudessa.

Yhdistelmätutkinto, joka myös ammattilukiona tunnetaan, tarjoaa nuorelle ainutlaatuisen mahdollisuuden saada sekä yleissivistävä lukiokoulutus että ammattikoulutus, joka takaa työmarkkinoille vaadittavan ammattitaidon. Yhdistelmätutkintoja on sekä kaksois- että kolmoistutkintoja: kaksoistutkinnossa opiskelija kirjoittaa itsensä ylioppilaaksi ammattitutkintonsa lisäksi – kolmoistutkinnossa näiden kahden tutkinnon lisäksi opiskelija saa myös lukion päättötodistuksen. Kaksoistutkinto kestää yleensä 3 vuotta, kolmoistutkinto 4 vuotta.

Rovaniemen koulutuskuntayhtymään kuuluva Lapin ammattiopisto yhdessä Rovaniemen aikuislukion kanssa tarjoaa Rovaniemen ammattilukiassa noin 20 (vuonna 2012) eri

ammattitutkintoa, jonka yhteydessä voi suorittaa myös lukion aikuislukion opetussuunnitelman mukaisesti. Ensisijaisia hakijoita oli 211, kun aloituspaikkoja oli 154 – Rovaniemen ammattilukion suosio on jatkunut jo vuosia.

Suosio perustuu useisiin tekijöihin. Rovaniemen ammattilukiossa lukukausi on jaettu viiteen jaksoon, joista kolmena ensimmäisenä vuonna 2 on lukiojaksoja ja 3 ammattijaksoja. Viimeinen, neljäs vuosi muodostuu kolmesta lukiojaksosta, ylioppilaskirjoituksista ja yhdestä ammattijaksosta. Opiskelijat eivät koe koulua raskaaksi, vaan pitävät opintojen vaihtelevuutta motivoivana ja virkistävänä: käytännön ja teorian yhdistäminen miellyttää opiskelijoita. Ammattilukio koetaan myös vaihtoehtona, joka turvaa parhaiten tulevaisuuden; opiskelijahan voi valmistuttuaan valita työelämän, yrittäjyyden kuin jatko-opintojenkin väliltä. Ammattikoulutus voi myös avata mahdollisuuksia työelämään jo opiskelujen aikana, jolloin opiskelijan taloudellinen tilanne helpottuu.

Lapin Vihreät näkevät, että ammattilukioista valmistuu moniosaajia nykypäivän ja etenkin tulevaisuuden vaativille työmarkkinoille. Eri ammattialojen opiskelijat mahdollistavat lukio-opinnoissaan kohdatessaan myös uusien innovaatioiden syntymisen. Ammattilukiot ovat rohkea tapa yhdistää eritaustaisia opiskelijoita: ammattilukiot takaavat paremmat mahdollisuudet ammattiopintoihin suuntautuvalla kokeilla myös yleissivistävää lukiokoulutusta, mutta myös akateemistemmin suuntautuvalla mahdollisuuden saada käytännön osaamista, joka voi myöhemmällä vaiheella osoittautua korvaamattomaksi erityisosaamiseksi.

Rovaniemen ammattilukio on yksi Suomen suurimpia yhdistelmäutkintoja tarjoavia oppilaitoksia, ja se kerää opiskelijoita ympäri Lappia yhteen. Lapin Vihreät ovat nähneet ammattilukion tarjoaman mahdollisuudet ja esittävät, että Vihreät ottavat yhdistelmäutkinnot osaksi koulutuspoliittista ohjelmaa, lukio ja ammattikoulutuksen ohelle. Vihreiden tulisi osoittaa erityishuomiota juuri ns. Rovaniemen-mallille sen toimivuuden, suosion ja hyvien tulosten vuoksi: Vihreiden tulisi tukea ammattilukiokoulutuksen aloittamista alueille, jossa on riittävä mahdollisuus yhteistyöhön ammattikoulun ja lukion välillä.

Puoluehallituksen lausunto:

Lapin Vihreät esittävät, että Vihreät uudistavat koulutuspoliittisen ohjelmansa (www.vihreat.fi/node/3874, hyväksytty 2009) ja lisäävät yhdistelmäutkinnot eli ns. ammattilukiot selkeäksi osaksi sekä koulutuspoliittista ohjelmaa että Vihreiden tavoitteita koulutuspolitiikassa.

Puoluehallitus toteaa, että Vihreät ovat kannattaneet toisella asteella opintojen sovittamista, kuitenkin hajottamatta toisen asteen koulutuksen duaalimallia eli jakoa lukioon ja ammatilliseen koulutukseen. Vihreät suhtautuvat myönteisesti opintojen yhdistämiseen ja opiskelijalle parhaiten soveltuvien, yksilöllisten opintopolkujen löytämiseen.

Vihreät haluavat kehittää toista astetta kokonaisuutena, kuitenkin niin että lukiota ja ammattikoulua kehitetään ensisijaisesti erillisinä tutkintoina. Puoluehallituksen mielestä molemmilla koulutuspoluilla on oma vahvuutensa ja tarkoituksensa.

Lukion ja ammattikoulun rajoja voidaan madaltaa esimerkiksi hallinnon palveluissa ja jonkin verran myös käytännön opiskelussa. Opiskelijalla tulisi olla mahdollisuus hankkia osaamista kiinnostuksensa mukaan sekä lukion että ammattikoulun puolelta. Rovaniemen ammattilukion suosiosta ja käytännöistä on hyödyllistä ottaa oppia muissa ammattilukioissa.

Puoluehallitus katsoo, että kaksoistutkintoja voidaan pitää esillä vaihtoehtona esimerkiksi oppilaanohjauksessa nykyistä enemmän. Nyt monet peruskoulunsa päättävät oppilaat eivät saa

riittävästi tietoa tämän vaihtoehdon olemassaolosta. Kaksoistutkinto on joillekin opiskelijoille soveltuvien vaihtoehtojen, mutta kaikille ammattilukio ei esimerkiksi raskautensa takia soveltu.

Puoluevaltuuskunnan marraskuussa 2011 hyväksymän menettelytavan mukaan ketkä tahansa neljä puolueen henkilöjäseniä voivat ehdottaa muutosta mihin tahansa voimassa olevaan puolueen ohjelmaan (ei kuitenkaan periaateohjelmaan tai muihin puoluekokouksen hyväksymiin ohjelmiin), joka velvoittaa valtuuskunnan ottamaan muutosesityksen käsittelyyn. Täten aloitteen esitys voidaan käytännössä toteuttaa valtuuskunnan seuraavassa kokouksessa 22.–23.9.2012, jos sen esittäjäksi löytyy neljä puolueen henkilöjäseniä ja jos valtuuskunta sen kokouksessaan hyväksyy lisättäväksi nykyiseen ohjelmaan.

Päätösesitys: Puoluekokous kehottaa aloitetta kannattavia puolueen henkilöjäseniä tekemään asiaa koskevan muutosesityksen puoluevaltuuskunnalle.

Päätös: Esityksen mukaan.

6. Myönteinen kanta eutanasiain lainsäädäntöön

Esittää: Kari Viholainen

Ilmaisu eutanasia käsitetään yleensä armokuolemana, jopa armomurhana. Joko itse aiheutettuna tai toisen avustamana. Kreikan kielessä "eu" ja "thanos" ilmaisee hyvää kuolemaa, ehkä myös armollista kuolemaa.

Vihreät ajavat sukupuolineutraalia avioliittolakia voimakkaasti ja sitä perustellaan tasa-arvolla ja yksilön oikeudella päättää itse. Yhtä lailla vihreiden tulisi ajaa lainsäädäntöä, että yksilöllä, ihmisellä olisi oikeus todellisesti lain suomin turvin ratkaista omasta kuolemastaan silloin kuin elämä on peruuttamattomasti päättymässä. Nimettäköön se lailliseksi eutanasiaksi. Laillinen oikeus päättää itse kuolla arvokkaasti ja hyvin.

Paljon puhutaan käypähoitosuosituksista, on ohjeistettu ja neuvottu valtakunnallisestikin kuinka pitäisi kuolemansairaita hoitaa. On tehty projekteja ja tutkimuksia. Yleisesti kuitenkin tiedetään, että kuolemansairaiden ihmisten hoito on kovin erilaista ja eriarvoista riippuen aivan siitä missä kunnassa tai kaupungissa sattuu asumaan ja missä sairaalassa tai laitoksessa sattuu olemaan hoidettavana. Mitkä ovat kyseisen laitoksen käytännöt ja osaamisen ja tiedon taso.

Jokainen on oikeutettu kivuttomuuteen ja hyvään olotilaan. Joskus on kuitenkin niin, että massiivisista lääkityksistä huolimatta ihminen kärsii ja ei saavuteta toivottua tasapainoa. Voisiko Suomessa olla lainsäädäntö, joka tarkoin ohjeistettuna sallisi yksilölle oikeuden päättää omasta kuolemastaan ja kuoleman ajankohdasta lain suomin turvin?

Esitän aloitteena vihreiden puoluekokoukselle, että vihreät ottaisivat myönteisen periaatteellisen kannan siihen, että Suomeen tulisi laatia tarkoin ohjeistettu "eutanasiain lainsäädäntö", joka todellisesti antaisi lain suojaaman turvan ja oikeuden tiettyssä tilanteessa itse päättää kuolemastaan. Käytännössä tämä laki koskisi erittäin kärsiviä ihmisiä vakavissa sairauksissa.

Puoluehallituksen lausunto:

Eutanasia on aihe, joka herättää vahvoja tunteita ja varmasti jakaa mielipiteitä vihreiden sisälläkin. Eutanasiasta puhuttaessa on erotettava toisistaan passiivinen ja aktiivinen eutanasia. Passiivisessa eutanasiassa ihmiselle ei tehdä hoitotoimenpidettä, joka voisi pitää hänet elossa; esimerkiksi

saattohoitovaiheessa olevan potilaan keuhkokuume jätetään hoitamatta, vaikka tulehduksen tiedetään todennäköisesti johtavan hänen kuolemaansa. Tavoite on lieventää kärsimyksiä ja kuolintapahtumaa. Aktiivisessa eutanasiassa ihmisen elintoiminnot lopetetaan hänen tahdostaan, kun parantavia tai lieventäviä hoitokeinoja ei enää ole tarjolla. Yleensä se tehdään lääkkeiden avulla. Aktiivista eutanasiaa on esimerkiksi kipulääkkeen yliannostus syöpäpotilaalle.

Vihreiden suhtautuminen eutanasiaan on asia, joka on syytä ratkaista periaateohjelmassa, jos missään. Toistaiseksi asiaan ei ole otettu kantaa sen enemmän väistyvässä periaateohjelmassa (2006) tai puolueen sosiaali- ja terveystieteellisessä ohjelmassa (2010). Ikääntymispoliittisessa ohjelmassa (2008) on kirjattu: "Jokaiselle on myös taattava myös elämän viimeisten hetkien arvokkuus. Kuolemasta on keskusteltava yhteiskunnassa avoimesti. Kuolevaa tulee tukea inhimillisellä, hänen niin halutessaan tutussa ympäristössä järjestetyllä saattohoidolla. Arvokas vanhuus ja arvokas kuolema ovat ihmisoikeuksia."

Nyt käsitellyssä olevassa periaateohjelman luonnoksessa on otettu asiaan seuraava kanta (luku 3): "Jokaisella täysivaltaisella ihmisellä on oikeus omaan kehoonsa ja sitä koskeviin päätöksiin. Valtiovalta voi kuitenkin edellyttää, että peruuttamattomat tai pitkävaikutteiset päätökset tehdään vakaasti harkiten ja tietoisena niiden seurauksista itselle ja muille. Ihmisellä on oikeus paitsi hyvään elämään, myös hyvään kuolemaan, tarvittaessa avustettuna."

Esitys: Puoluekokous toteaa, että kanta eutanasiaan ratkaistaan periaateohjelmassa ja puolue toimii jatkossa tämän kannan mukaisesti.

Päätös: Esityksen mukaan.

Järjestölliset aloitteet

7. Vihreille laadittava yhdenvertaisuussuunnitelma

Esittää: Vihreät vaivaiset ry

Puoluekokousaloite yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseksi Vihreille

Yhdenvertaisuus on yksi Vihreiden keskeisistä periaatteista. Se näkyy kiitettävästi puolueen poliittisissa tavoitteissa. On tärkeää, että yhdenvertaisuutta toteutetaan myös puolueen omassa toiminnassa. Siksi ehdotamme, että Vihreille tehdään yhdenvertaisuussuunnitelma.

Yhdenvertaisuussuunnitelmaan kootaan ne periaatteet ja toimenpiteet, joilla puolue varmistaa kaikkien toimijoiden yhdenvertaisuuden toiminnassaan valtakunnallisella ja paikallisella tasolla. Siinä määritellään selkeästi yhdenvertaisuuden toteutumisesta vastuussa olevat toimijat.

Mahdollisimman kattavaan lopputulokseen päästään, kun ohjelman valmistelussa on mukana toimijoita kaikilta puolueen eri tasoilta ja toimialoilta. Suunnitelman laatimisessa voidaan hyödyntää tapahtumia, joissa toimijat tapaavat muutenkin, kuten puheenjohtaja- ja työntekijätapaamisia. Yhteistyö valmisteluvaiheessa sitouttaa noudattamaan ohjelmaa.

Yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen vahvistaa puolueen sitoutumista järjestelmälliseen yhdenvertaisuustyöhön omassa toiminnassaan. Lisäksi se toimii viestinä ja esimerkkinä muille puolueille ja järjestöille.

Ehdotamme, että puolueelle laaditaan yhdenvertaisuussuunnitelma vuoteen 2014 mennessä.

Puoluehallituksen lausunto:

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.

Yhdenvertaisuuslain (21/2004) mukaan viranomaisilla on velvollisuus kaikessa toiminnassaan edistää yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä muuttaa olosuhteita, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista. Tämän velvollisuuden täyttääkseen viranomaisten tulee laatia yhdenvertaisuussuunnitelma. Vaikka laki ei koskekaan puolueita, on vastaavan suunnitelman laatiminen puolueellekin järkevää.

Yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisen päävastuu lankeaa puolue toimistolle, joka aloitteen esittämällä tavalla voi pitää yhteyttä jäsenyhdistyksiin ja vihreisiin toimijoihin. Apuna suunnitelman laatimisessa voidaan käyttää sisäasiainministeriön valtiolle ja kunnille antamia suosituksia siitä, miten yhdenvertaisuussuunnitelma kannattaa laatia. Suunnitelman tulee olla konkreettinen, jolloin sen toteutumista voidaan myös tehokkaasti seurata. Suunnitelman valmistelun sijaan suositusten painopistettä on siirretty suunnitelman toimeenpanoon ja seurantaan. Lisätietoja: www.yhdenvertaisuus.fi.

Aloitteessa esitetty aikataulu suunnitelman laatimiselle on realistinen.

Päätösesitys: Puoluekokous hyväksyy aloitteen.

Päätös: Esityksen mukaan.

8. Lisätään englannin ja muiden kielten käyttöä

Esittää: Helsingin Vihreä seura ry.

Vihreiden verkkosivuilla on englanniksi hädin tuskin mitään informaatiota, eikä puolueen tärkeimpiäkään ohjelmia ole käännetty englanniksi. Suomea osaamattomien on hyvin vaikea ottaa selvää, mitä asioita puolue ajaa, puhumattakaan siitä, että nämä voisivat vaikuttaa päätöksentekoon itseään koskevissa asioissa.

Suomi kansainvälistyy nopeasti, ja erilaisten kielivähemmistöjen määrä on huikea. On ymmärrettävää, ettei puolueella ole varaa käännettä viestintäänsä kaikille harvinaisille kielille, joilla kysyntää voisi olla. Kuitenkin esimerkiksi Helsingissä on jo huomattava määrä asukkaita, joiden käyttökieli Suomessa on äidinkielestä riippumatta englanti. Näistä monilla on myös äänioikeus kunnallisvaaleissa, ja monet ovat kiinnostuneita osallistumaan poliittiseen toimintaan.

Englannin osaajia on myös puolueessa runsaasti. Siksi lisäämällä englannin käyttöä voitaisiin kustannustehokkaasti tavoittaa suuri joukko ulkomaalaistaustaisia.

Helsingin Vihreä seura esittää, että periaateohjelma ja poliittinen ohjelma käännetään englanniksi. Erityisesti maahanmuuttajia koskevat ajankohtaiset tiedotteet on myös syytä kääntää englanniksi.

Lisäksi esitämme, että puolue laatii suunnitelman eri kielten käytön lisäämiseksi viestinnässään ja ei-suomenkielisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi puolueessa sekä varaa riittävät taloudelliset resurssit suunnitelman toteuttamiseen.

Puoluehallituksen lausunto:

Vihreiden verkkosivuilla löytyy materiaalia suomen lisäksi kolmella eri kielellä: ruotsiksi, venäjäksi ja englanniksi. Vaalien yhteydessä kampanja- ja mainosmateriaaleja on tuotettu edellä mainittujen kielten lisäksi myös ainakin somaliksi. Puolueen yleisesitteestä taas on olemassa ruotsin-, englannin- ja saamenkieliset versiot.

Aloitteentekijän huomio englanninkielisen materiaalin päivittämistarpeesta ei kuitenkaan ole aiheeton. Sivustolla tehtyjen teknisten julkaisujärjestelmäpäivitysten vuoksi osa materiaaleista on vanhentunut ja osa ”kadonnut” sivuston uumeniin. Näitä materiaaleja ja linkityksiä on päivitetty jo kevään aikana. Vaikka vihreiden yhdistysten ja poliitikkojen omilta verkkosivuilta löytyvä vieraskielinen materiaali tukee osaltaan koko puolueen viestintää, Suomen kansainvälistyessä monikielisen materiaalin tarve kasvaa. Etenkin ruotsin ja englannin käyttämisen tulisikin olla nykyistä luontevampi osa puolueen toimintaa.

Kuten aloitteentekijä huomauttaa, kunnallisvaaleissa englanninkielisen materiaalin merkitys on oleellinen. Siksi Vihreiden kunnallisvaaliohjelma on käännetty kokonaisuudessaan hyvissä ajoin ennen vaaleja sekä englanniksi, ruotsiksi että selkokieleksi. Vaaliohjelmasta tehdyt tiivistelmät taas on käännetty mahdollisuuksien mukaan myös muille vähemmistökielille (venäjä, somali). Samoin toukokuun 2012 puoluekokouksessa hyväksyttävä uusi periaateohjelma käännetään ainakin ruotsiksi ja englanniksi. Puolueen yleisesite ja sen eri kieliversiot päivitetään.

Muutoin käännoissä ei kannata painottaa nimenomaan pitkiä ja monipolvisia ohjelmatekstejä. Sen sijaan – kuten aloitteentekijä ehdottaa – eri kielten käytölle puolueen viestinnässä tulee tehdä tarkempi suunnitelma etenkin verkkosivujen osalta. Yksittäisten tiedotteiden kääntämistä voidaan harkita mahdollisuuksien mukaan. Käytännössä tiedotteet kuitenkin valmistuvat ja lähetetään nopealla aikataululla, jolloin niitä on lähes mahdotonta saada käännettyä siten, että käännökset voisi julkistaa asian vielä ollessa ajankohtainen. Suorien käännosten tekemisen ohessa vieraskielisen viestinnässä voitaisiin painottaa esimerkiksi videoita, lyhyempiä suoraan vieraalle kielellä kirjoitettuja blogitekstejä, tiivistelmiä jne. Suunnitelmassa on syytä kannustaa myös yhdistyksiä esimerkiksi englanninkielisten tapahtumien järjestämiseen.

Käännosten tekemisessä pyritään painottamaan vapaaehtoistyötä ja mahdollisuuksien mukaan käännoösprosessi joukkoistetaan – ottaen huomioon maallikkokääntäjien käytön rajoitteet ja haasteet. Vapaaehtoistyön lisääminen on osa puolueen uudistamista, jossa jäsenistön osallistamisella on tärkeä rooli.

Päätösesitys: Käännetään kunnallisvaaliohjelman lisäksi puoluekokouksen 2012 hyväksymä uusi periaateohjelma ruotsiksi ja englanniksi sekä mahdollisuuksien mukaan muille kielille. Päivitetään puolueen yleisesite ja sen kieliversiot. Valmistellaan suunnitelma eri kielten käytön lisäämiseksi puolueen toiminnassa viestintää painottaen.

Päätös: Esityksen mukaan.

9. Internet tehokkaampaan käyttöön

Esittää: Maaseutu- ja erävihreät ry

Maaseutu- ja erävihreät esittävät, että puolueessa otettaisiin tehokkaammin käyttöön internetin mahdollisuudet osallistua interaktiivisesti kokouksiin, tapahtumiin ja seminaareihin.

Yhdistyksemme on pitänyt useita hallituksen kokouksia niin, että osallistujat ovat Skype'n avulla olleet puheyhteydessä keskenään samalla kun Pirate Padin kautta kaikki ovat voineet seurata sihteerin kirjoittamaa pöytäkirjaa ja myös kirjoittaa omia kommenttejaan chatissa.

Ekologisesti tämä on järkevää, se säästää satojen eurojen matkakulut ja kymmeniä tunteja matkustusaikaa, kun hallituksen jäsenet asuvat eri puolilla Suomea.

Vastaavanlainen käytäntö tulisi ottaa puolueessa yleisemminkin käyttöön. Se parantaa tasa-arvoista osallistumista asuinpaikasta riippumatta ja lisää näin demokratiaa. Kokouksien, tapahtumien ja seminaarien seuraaminen netin kautta pitää toteuttaa aina kun sen on mahdollista.

Puoluehallituksen lausunto:

Aloite kiinnittää huomiota tärkeään ja edistämisen arvoiseen asiaan. Aloitteessa esitetään sekä sitä, että kokouksiin voisi osallistua etänä että sitä, että kokouksia ja muita tilaisuuksia voisi seurata netin kautta.

Puoluekokouksissa on aiemminkin käsitelty vastaavia aloitteita. Aiempien aloitteiden perusteella puolueessa on tehty erilaisia selvityksiä etäkokousjärjestelmistä. Muutamia etäkokousten ja -koulutusten pitämiseen soveltuvia järjestelmiä on testattu puolueoimistolla, esimerkiksi Skypeä, NTRMeetingiä, Yahoo! Liveä, Justin.tv:tä ja IRC:iä.

Sopivan järjestelmän löytäminen on haastavaa, sillä tarpeita vastaavan etäkokousjärjestelmän - tai järjestelmien - pitäisi pystyä muun muassa 1) yhden kokoushuoneen tapahtumien mutkattomaan välittämiseen ympäri maan, 2) usean kokoushuoneen tapahtumien keskinäiseen linkittämiseen ja vielä 3) monien eri puolilla maata tietokoneidensa äärellä istuvien vihreiden aktiivien toimivaan yhdistämiseen.

Hyvän järjestelmän löytämisessä haastavaa on myös kuvan, tekstin, PowerPoint-esitysten ja äänen jakaminen ilman kaikkia tai suuria verkkoviiveitä. Kaiken lisäksi järjestelmien tulisi olla miellyttäviä ja yksinkertaisia käyttää, käyttöjärjestelmä- ja laitteistoriippumattomia, esteettömiä - sekä mieluummin Vihreiden taloudelliseen tilanteeseen soveltuvia.

Eri tarpeisiin sopivia etäkokousalustoja testataan parhaillaan. Esimerkiksi demokratia-työryhmän työskentely jaettiin verkkoon Bambuserilla. Kannustamme vihreitä yhdistyksiä ja työryhmiä kokeilemaan eri alustoja ja jakamaan parhaat käytäntönsä muille. Extranettiin tehdään alue, jossa voi jakaa ja vertailla eri etäyhteysalustoja.

Selvitysten jatkaminen, erilaisten järjestelmien tutkiminen ja toimijoiden kouluttaminen on silti jatkossakin sekä tarpeellista että toivottavaa. On pyrittävä tilanteeseen, jossa Vihreillä on käytössään yksi tai useampi järjestelmä etäkokousten ja -koulutusten ynnä muiden sähköisen viestinnän keinoin järjestettävien tilaisuuksien menestykselliseen toimeenpanoon.

Vuoden 2011 puoluekokous hyväksyi seuraavan päätöksen vastaavan kaltaiseen aloitteeseen: "Puoluekokous velvoittaa puolueoimistoa yhdessä vihreiden vapaaehtoisten kanssa luomaan aikataulutetun toimintasuunnitelman erilaisten verkkoneuvottelujärjestelmien käyttöönoton ja käytön edistämiseksi". Tätä toimintasuunnitelmaa ei toistaiseksi ole laadittu.

Skype on rajoituksineen todettu tällä hetkellä parhaaksi järjestelmäksi kokouksiin etäosallistumiseen. Puolueen uudistamisprosessin yhteydessä Skype'n käyttöä kokouksissa on lisätty

huomattavasti. Puoluetoimistolla on nykyisin kokoushuoneessa käytössä tietokone ja neuvottelukaiutin-mikrofoni, joiden avulla kokouksiin voi osallistua Skype-yhteyden välityksellä. Tämän avulla on järjestetty jo useita etäosallistumisia mm. puolueen työryhmien kokouksissa sekä piirijärjestöjen tapaamisissa.

Puolue on heti taloustilanteen sen salliessa hankkimassa jokaiselle piirille kokousmikrofonin.

Valtakunnallisesti toimivat yhdistykset voivat hyvin ottaa käyttöön vastaavan menettelyn, mutta ei liene realistista, että puolue voisi tarjota tähän resursseja lukuun ottamatta mahdollisuutta pitää kokous puoluetoimiston tiloissa. Skype- tai vastaavan yhteyden järjestäminen on tällöin yhdistysten jäsenten vastuulla.

Puoluekokous on aiemmin aloitepäätöksissään myös kehottanut mahdollisuuksien mukaan välittämään puolueen kokouksia nettiin livelähetyksinä, kuten aloitteessa esitetään. Näin on aiemmin meneteltykin puoluekokousten, aika ajoin valtuuskunnan kokousten ja satunnaisesti erilaisten seminaarien tai muiden yleisötilaisuuksien yhteydessä. Aina livelähetyksen järjestäminen ei kuitenkaan ole mahdollista esimerkiksi teknisten esteiden kuten palomuurin takia. Jonkin verran kokouspuheita on jaettu nettiin myös jälkikäteen tutustuttavaksi.

Päätösesitys: Puoluekokous kannattaa aloitetta ja kehottaa puoluetoimistoa edistämään etäkokouksia yhdistystoiminnassa muun muassa neuvonnalla. Puoluekokous kehottaa vihreitä yhdistyksiä ja toimijoita ottamaan etäkokoustekniikoita käyttöön.

Päätös: Esityksen mukaan.

10. Jäsenten hyvinvointia edistettävä

Esittää: Jukka Väisänen

Puolueen ahkerat jäsenet välillä väsyvät ja turhautuvat. Syynä usein on se, että on pyritty saavuttamaan jotakin hyvää tai motivoivaa, mutta tulos on epäonnistunut. Liialliset epäonnistumiset ja pettymykset luottamustehtäviä jaettaessa vähitellen vievät motivaation poliittiseen toimintaan osallistumiseen. Motivaation ylläpitämiseen ja väsyneiden jäsenten innostamiseen tulisi kehittää järjestelmä, jotta puoluekin voisi hyvin.

Harmittavan moni loikkaa vihreistä pois. Tämä ei ole puolueelle hyväksi. Ennen loikkaa tulisi jäsenellä olla mahdollisuus keskustella poliittiseen toimintaan liittyvistä ongelmistaan. Siksi jäseniä varten on hyvä perustaa tämä hyvinvointijärjestelmä tai edes toimintaohjeisto, jolla olisi ennaltaehkäisevä vaikutus.

Järjestelmä tai toimintaohjeisto sisältäisi sen, keneen ottaa yhteyttä, kun väsymys, turhautuneisuus ja kyllästyneisyys iskee. Myös loikkaa harkitseva saisi itselleen ajatuksia tätä kautta. Henkilö, jonka toimenkuvaan asia kuuluu, saisi oman ohjeistuksen siitä, kuinka auttaa puolueen aktiivisia tilanteessa.

Esitys: Puolue perustaa jäsentensä hyvinvointia edistävän hyvinvointijärjestelmän tai toimintaohjeiston, josta myös tiedotetaan jäsenille.

Puoluehallituksen lausunto:

Puolueen jäsenten hyvinvointi on keskeinen osa puolueen hyvinvointia. Siksi aloitteessa on nostettu esiin tärkeä asia.

Hyvinvointiin kuuluu myös se, että kukaan ei koe itseään kohdellun epäreilusti. Tämä on erityisen tärkeää valittaessa henkilöitä erilaisiin luottamustoimiin, varsinkin kunnallisvaalien jälkeen. Siksi jokaisen kunnallisjärjestön pitää ennen vaaleja luoda selkeät säännöt miten luottamustehtävät jaetaan. Tämä vähentää epäreiluiden mahdollisuuksia, sillä kukaan ei ennen kunnallisvaaleja tiedä niiden tuloksia.

Aloitteessa on kiinnitetty myös huomiota puolueesta loikkaamisiin. Viime vuosina tämä ongelma on onneksi kuitenkin ollut hyvin marginaalinen, ja pääosin johtunut muista syistä, useimmiten henkilökemiaongelmista tai poliittisista kysymyksistä. Tämän lisäksi loikkauksia tapahtuu molempiin suuntiin, tasapainon ollessa se, että molempiin suuntiin on suunnilleen yhtä paljon menijöitä. Tähän asiaan on kiinnitetty huomiota, mutta monesti tilanteet ovat sellaisia, että niihin vaikuttaminen on lähes mahdotonta.

Puolueen jäsenten hyvinvointi lähtee liikkeelle paikalliselta tasolta. Siksi kunnallisjärjestöjen tulee kiinnittää erityistä huomiota myös jäsenten viihtyvyyteen ja siihen, että politiikan pitää olla myös kivaa. Ei kukaan jaksakaan olla mukana politiikassa jos se on vain ikuista riitelyä. Kyseessä on vapaaehtoistoiminta, jonka pitää olla myös mukavaa.

Päätösesitys: Puoluekokous toteaa, että päävastuu jäsenten hyvinvoinnista on vihreillä yhdistyksillä ja niiden toimintatavoilla. Puoluekokous kehottaa vihreitä yhdistyksiä

- kiinnittämään huomiota jäsentensä viihtyvyyteen ja yleiseen ilmapiiriin
- luomaan selkeät yhdistyksen yleiskokouksessa hyväksytyt säännöt luottamuspaikkajaon perusteisiin
- tarjoamaan luottamus- ja muita tehtäviä tasapuolisesti jäsenilleen em. säännöt huomioiden
- viestimään tehdyistä luottamushenkilövalinnoista myös valinnat mahdollisuuksien mukaan perustellen.

Päätös: Puoluekokous toteaa, että päävastuu jäsenten hyvinvoinnista on vihreillä yhdistyksillä ja niiden toimintatavoilla. Puoluekokous kehottaa vihreitä yhdistyksiä

- kiinnittämään huomiota jäsentensä viihtyvyyteen ja yleiseen ilmapiiriin
- luomaan selkeät yhdistyksen yleiskokouksessa hyväksytyt säännöt luottamuspaikkajaon perusteisiin
- tarjoamaan luottamus- ja muita tehtäviä tasapuolisesti jäsenilleen em. säännöt huomioiden
- viestimään tehdyistä luottamushenkilövalinnoista myös valinnat mahdollisuuksien mukaan perustellen.

Lisäksi puoluekokous kehottaa puoluehallitusta ja puoluetoimistoa valmistelemaan lyhyen toimintaohjeiston.

11. Puoluekokouksen henkilövalintojen aikataulu

Esittää: puoluehallitus

Puoluekokous tekee henkilövalinnat aina parittomina vuosina. Puolueen sääntöjen 19 §:ssä on määritelty tehtävät valinnat:

Puoluekokouksen tehtävänä on ... valita joka toinen vuosi, tässä järjestyksessä:
puolueen puheenjohtaja
puoluesihteri
puoluevaltuuskunnan puheenjohtaja
puolueen kolme varapuheenjohtajaa
puoluehallituksen 8 muuta jäsentä ja näille henkilökohtaiset varajäsenet

*puoluevaltuuskunnan kaksi varapuheenjohtajaa
puoluevaltuuskunnan muut 37 jäsentä ja näille henkilökohtaiset varajäsenet*

Käytännössä henkilövalinnat on tehty sunnuntaina eli toisena puoluekokouspäivänä lukuun ottamatta puheenjohtajan valintaa, joka on kahdesti eli vuodesta 2009 alkaen tehty jo lauantaina.

Puoluehallituksen 8 muun jäsenen ja valtuuskunnan 37 muun jäsenen valinta (varajäsenineen) on aina sovittu neuvotellen erillisessä vaalivaliokunnassa, jossa on edustus piiri- ja liittojärjestöistä sekä valtakunnallisista henkilöjäsenyhdistyksistä. Vaalivaliokunnan työskentely on kuitenkin ollut varsin vaikeaa, koska sen on pitänyt varautua eri vaihtoehtoihin sen suhteen, miten muut vaalit päätyvät (puoluesihteerin, valtuuskunnan pj, 3 varapuheenjohtajaa). Käytännössä piiri- ja liittojärjestöt ovat neuvotelleet "sopivien" ehdokkaiden tukemisesta vaaleissa vastapainoksi sille, että hallitus- ja valtuuskuntakokoonpanot saadaan mieluisiksi. Tämä menettelyä ei kuitenkaan ole pidetty kannatettavana ja vuoden 2011 puoluekokouksen vaalivaliokunnasta tulikin vahva viesti, että varapuheenjohtajien valinta olisi tehtävä lauantain kuluessa, jolloin vaalivaliokunnan hankalimmat neuvottelut hallituksen muiden jäsenten ja valtuuskunnan kokoonpanosta muodostuisivat nykyistä helpommaksi.

Puoluehallituksen asettama sääntötyöryhmä käsitteli tätä ongelmaa kokouksessaan 3.4.2012. Työryhmän mielestä mainittujen henkilövalintojen siirtäminen lauantaille olisi järkevää. Työryhmä ei kuitenkaan nähnyt tarpeelliseksi kirjata asiaa puolueen sääntöihin, vaan asiantilan korjaamiseen riittää puoluekokouksen päätös siitä, että tulevien henkilövalintakokousten esityslista valmistellaan siten, että puheenjohtajan lisäksi myös puoluesihteerin, valtuuskunnan puheenjohtaja ja puolueen kolme varapuheenjohtajaa valitaan lauantain kuluessa.

Seurauksena on se, että poliittinen keskustelu pidetään sunnuntaina, koska lauantain aikataulu ei anna myöten sekä poliittisen keskustelun että vaalien käsittelemistä yhden päivän aikana. Poliittinen keskustelu on kuitenkin ajoitettu sunnuntaille ennenkin, myös tänä vuonna, eikä sitä ole pidetty hankalana ratkaisuna. Puoluejohdon poliittiset avauspuheenvuorot kuitenkin olisivat jatkossakin puoluekokouksen alussa, kuten tänäkin vuonna.

Esitys: Puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen valmistelemaan tulevien henkilövalintakokousten esityslistan siten, että puheenjohtajan, puoluesihteerin, valtuuskunnan puheenjohtajan ja puolueen kolmen varapuheenjohtajan vaalit käsitellään ensimmäisenä kokouspäivänä.

Päätös: Esityksen mukaan.